

Konferencije se moramo udeležiti; nanjo se je treba pripravljati z raznimi referati, a izgubljeni uradni dan moramo nadomestiti — no, in slednjič se nam še krajša tista majhna odškodnina. Dozdeva se nam, da prijadramo slednjič še tako daleč, da bomo morali še nekaj plačati zato, ker se bomo morali udeležiti konferencije. Na Kranjskem je vse mogoče!

C. kr. dež. šol. svetu pa priporočamo, da naj le ostane pri ravno kar označenem plačevanju vožnje, a zahtevamo pa, da nam preskrbi vrh tega še primerno dnevno, kakor jo imajo ostali deželni uradniki.

— e —

Štajersko.

Iz laškega okraja.*) Uradna konferencija za učiteljstvo laškega okraja se je vršila dne 11. julija pod predsedstvom g. c. kr. okr. šol. nadzornika Gustava Vođuška na Zidanem mostu. Obravnavala so se sledeča šolska vprašanja:

1. V koliko leži težišče otroške vzgoje v obitelji in mora ostati v nji? A kaj mora šola storiti, da podpira dobro obojiteljsko vzgojo, pomanjkljivo in krivo pa deloma nadomešča?

2. Katere prednosti in pomanjkljivosti izhajajo iz Jungejeve in biologične metode v prirodoopisnem podniku?

3. Kako se naj šolski prostori snažijo, zračijo in kurijo, da pridejo sedanji higijenični in sanitarni predpisi do veljave?

Vsi referenti — Premschak, Vole, Hribar, Plavšak, Jurko, Iglar, Kern in Četina — so rešili svoje naloge temeljito in z vidno ljubeznijo. Piece de resistance vsega dolgega dneva — konferencija je trajala od 8. zjutraj do 5. zvečer — je bil govor g. nadzornika. V jasnih in vznešenih potezah je nam razvil v tesnem okviru enournega govora ves učiteljski program, dotikaje se vseh učnih predmetov, posebno se oziraje na vzgojno stran našega dela. Nepristranski in izredno priljubljeni naš predstojnik je nam zopet doprinesel dokaz, da se čuti z nami v vseh težnjah enih misli, enega srca.

Značaj konferencije je bil nemški. To je zasluga večine referentov. Razen dveh, treh častnih izjem se ti rojeni Slovenci ne morejo ločiti od imenitne nemščine, in kakšne nemščine! Rajni Goethe bi se v grobu obrnil, ako bi slišal nemško govorjenje zlasti naših učiteljic in nadučiteljic, katerim se pri izgovoru vsake besedice pozna, da so Kranjce. Ko bi vedele, kako je to smešno! To bi se pravi Nemci muzali! Sicer pa je naše potrpljenje s to nemškutarijo pri kraju. Nastopili bomo z vso brezobzirnostjo tudi zoper ženske — javno in delali med ljudstvom in narodnim delavstvom, ki mora izročati svoje otroke takim izdajicam, da se iztrebi ta razvada. Celo pri sestankih z narodnim učiteljstvom se te „fragle“ in „frave“ ne sramujejo prodajati svoj „kuheltajč“. Za danes dosti, drugokrat več in po imenih!

Književnost in umetnost.

Prijatelj otroški ali darilo pobožnim šolarjem je, 27 strani obsežajoč, v prvi vrsti ljudsko-šolskim učencem namenjen molitvenik s cerkveno pesmarico. Tik kratkih mašnih, izpovednih in obhajilnih molitev so sledeče pesmi: Jezus male, Pred Bogom, Oče večni, Tebe molim, Tu v kruhu vse svetosti, Presveto srce, Marija mati ljubljena, Ljubezen do Marije, O brezmadežna, Marija pomočnica, Prelepa lilija, Sveti Alojzij, Sv. Ciril in Metod, Zahvalna, Papeška

*) Ta dopis je zadnjič po neljubi pomoti izostal. Prosim oprostila! Priobčujemo ga pa neizpremenjenega, ker smo bili v to izrečno naprošeni.

Uredn.

himna, Cesarska pesem, Blagoslovna — torej izbire dovolj za šolsko cerkveno petje. V primeri z „Venčkom cerkvenih pesmi za šolarje“ se ta pesmarica odlikuje glede jezika, vsebine posameznih, na majhno število kitic skrčenih pesmi in pa tudi glede cene. Zato bo učiteljstvu kakor mladini ta pesmarica gotovo dobro došla. Izdal in založil jo je dr. Josip Šomrek; dobiva se pri vseh knjigotržcih ter velja komad 10 h.

Vestnik.

Novi papež. Dne 4. t. m. je bil izvoljen novi papež. Poglavar rimsko-katoliške cerkve je sedaj bivši patrijarh v Benetkah, kardinal Jožef Sarto, ki se je izjavil, da se bo imenoval Pij X. Sedanji papež Pij X. se je rodil dne 2. junija 1835. l. kot sin preprostih staršev v Rieseu pri Trevisu.

Osebnosti na Kranjskem. Učitelj v Postojni g. Ludovik Fettich-Frankheim je imenovan nadučiteljem v Mokronogu. Stalno sta nameščeni učiteljica v Škocijanu gđ. Darinka Franke v Tomišlju in učiteljica v Gribljah gđ. Ema Zajec v Žužemberku. Na dosedanjih svojih službenih mestih so stalno nameščeni g. Fran Keržič v Žabnici, gđ. Ana Harbich v St. Rupertu in gđ. Ana Vernik v Leskovcu. Premesčeni so: nadučitelj g. Josip Pavčič v Velikih Laščah kot učitelj na I. mestno deško ljudsko šolo v Ljubljano, g. Emil Adamič iz Zagorja v Kamnik, g. Josip Bezljaj z nemške deške ljudske šole v Ljubljani na II. mestno deško ljudsko šolo v Ljubljani, g. Josip Gregorin s Črnuč na Vič, g. Tschernie iz Gotenice v Spodnje Skrilje, gđ. Marija Praprotnik iz Vel. Lašče v Radeče in gđ. Pavla Zirer iz Bučke v Krško. Na lastno prošnjo so bili vpokojeni: nadučitelj g. Ivan Gantar v Čatežu in g. Fran Papler v Borovnici ter učiteljica gosp. Fran Gross v Matenji vasi in g. Martin Potočnik v Sori. — Učiteljica v Polhovem Gradcu, gđ. Roza Pirkovič, pride v Ljubljano na Štajersko.

† Prof. dr. Simon Šubic. Dne 28. pret. mes. je umrl v 73. letu svoje dobe v bolnici usmiljenih bratov v Gradcu vseučiliški profesor fizike in odlični slovenski znanstvenik dr. Simon Šubic, rojen v Poljanski dolini na Gorenjskem. Obilico njegovih znanstvenih, a vendar poljudno pisanih razprav sta priobčila v različnih letnikih „Ljubljanski Zvon“ in „Dom in Svet“, pokojni profesor pa je nameraval spisati večje slovensko znanstveno delo „Kosmos“, ki se morebiti nahaja v njegovi literarni zapuščini. Prof. dr. Šubic je bil vedno zvest sin slovenskega naroda in je z navdušenjem in velikimi uspehi deloval za kulturni napredek Slovencev. Pred leti je največji del znatnega, s trudom in ščedljivostjo pridobljenega svojega imetja žrtvoval za napravo ustanove za slovenske dijake. Rajni Šubic je bil mož učene glave in plemenitega srca. Slava njegovemu spominu!

† Viljem Hallada, profesor nemščine na ljubljanskem učiteljskem, je umrl po daljšem bolehanju dne 29. pret. mes. na Ponikvi ob južni železnici v starosti 47 let. Leta 1890. je bil urednik „Laibacher Schulzeitung“. Na ljubljanskem učiteljskem je služboval od leta 1889.

Izpremembe v šolskem nadzorstvu. Novi deželni šolski nadzornik kranjski g. Fr. Levec je prevzel ljudsko-šolski referat, deželni šolski nadzornik g. Fr. Hubad pa nadzorovanje srednjih šol. G. Peter Končnik, doslej nadzornik za srednje šole na Kranjskem, je poklican na Štajersko, kjer je sistemizovano novo mesto deželnega šolskega nadzornika, in sicer za slovenske ljudske šole.

Znamenje zistemat. Ravnateljem dekliške meščanske šole v Celju je imenovan neki Otmar Pražak, dosedaj učitelj na deški meščanski šoli v Mariboru, ki vzlic svojemu slovanskemu imenu nči v šoli — kakor poroča „Südsteierische Presse“ — da Nemčija seza do Adrije, in ki pripoveduje učencem: „Tu je nemška ljubezen, tu so nemške batine.“ In dosledno temu: „Če ti nasprotnik založi en udarec, vrni mu dva!“ Na nekem predavanju o nemško-nacionalni vzgoji je menil govornik, da vsakega nemškega učenca treba v šoli

prvesti do zavesti, da se je bati Nemu le Boga in nikogar drugega. Ni dvoma: mož s takimi nazori in s tako vzgojevalno metodo je najprimernejši učitelj in pedagog za kraje, kjer so tako napete razmere kakor so ravno v Celju! Ni dvomiti na tem — po zistemu Koerber-Hartlovem, seveda. Zakaj ni dvoma — to pa po našem prepričanju — da je bil o tem imenovanju c. kr. deželni šolski svet štajerski v najlepšem soglasju z mišljenjem in srčnim čuvstvovanjem obeh ekselenc. — „Deutschland bis zur Adria!“ Kdor se je preril do takega spoznanja, temu v sedanjih dobah države avstrijske nikakor ne more več izpodleteti.

Šolsko izvestje nam je poslalo tudi vodstvo štirirazredne ljudske in z njo združene obrtno nadaljevalne šole v Št. Vidu nad Ljubljano. Sestavil ga je nadučitelj in vodja Janko Žirovnik. V poročilu čitamo na prvem mestu životopis Andreja Bitenca, ki si je pridobil za šentvidsko šolo premnogo neminljivih zaslug. — Prejeli smo nadalje letno poročilo petrazredne ljudske šole in obrtno nadaljevalne šole v Postojni, ki ga je izdalo šolsko vodstvo.

Zahvala. Povodom odpošiljatve šolskega blaga tukajšnji šoli od strani cenjene „Narodne Šole“ je priložil g. Josip Petrič, tvorničar šolskih zvezkov v Ljubljani, 548 zvezkov razne vrste kot dar. Za ta znaten dar se v imenu uboge šolske mladine najiskrejeje zahvaljuje šolsko vodstvo na Breznici.

Josip Ažman, nadučitelj.

Glas za slovensko šolo v Trstu. V zadnji seji mestnega sveta tržaškega je bil sprejet predlog, da se pri Sv. Ivanu na ondolni ljudski šoli ustanove italijanske paralelke. V imenu slovenskih članov mestnega sveta se je dr. Gregorin izrekel proti temu predlogu, ker te paralelke niso potrebne in ker ta ustanovitev pomeni krivico v mestu bivačim Slovincem. Že leta 1884. je 1429 očetov vložilo prošnjo za ustanovljenje slovenskih ljudskih šol v okrožju mesta, l. 1894. pa je bilo dokazano število 854 učencev slovenske narodnosti v istem okrožju, dolžnih pohajati ljudsko šolo, ne da bi se tržaška občina do danes, to je po skoraj 20letnem neprestanem moledovanju in zahtevanju, čutila dolžno ustanoviti slovenske šole v mestu, utemeljuje ponovno odklonitev dotičnih zahtevanj s preprosto trditvijo, da slovenski mestni otroci lahko pohajajo ljudske šole v Rojšanu, na Verdeli, v Škednju, v Barkovljah in celo — na Katinari, katera poslednja šola je oddaljena od mesta celih 3-90 kilom. Ako se noče ustanoviti slovenske šole v okrožju mesta za 854 učencev iz ravno navedenega razloga, bi pomenjalo brezdvomno krivico ustanovljenje italijanskih paralelek za število, še nedokazano, 200—300 učencev, kateri nimajo niti 1 kilometer poti od Sv. Ivana do bližnje šole v ulici Kandler. Treba je pa opomniti, da od 200 učencev, kateri, kakor se trdi, pohajajo otroški vrt na Verdeli, pripada velik del slovenski narodnosti. Omeniti je še, da glasom šolskih izvestij c. kr. ljudskih šol in privatne šole pri sv. Jakobu število slovenskih učencev v okrožju mesta znaša v šolskem letu 1902/3 blizu 1100, kateremu številu je še dodati število slovenskih učencev, ki so prisiljeni pohajati italijanske ljudske šole. Ako glasom opetovanih sklepov tega mestnega sveta ni potrebna ljudska šola za več nego 100 slovenskih učencev ter se pošilja iste v šole, oddaljene skoro 4 kilometre, se ne more trditi, da je potrebna šola za 200—300 učencev, ki imajo na razpolaganje dobro urejeno šolo, oddaljeno komaj 1 kilometer.

Dobrotnik svojega naroda. Eden izmed največjih pesnikov današnjih dni, veliki Björnson, je dobil ob praznovanju osemdesetletnice svojega rojstva daril v znesku 21.000 K. Ves ta znesek je poklonil rodoljubni pesnik ljudskemu šolstvu, ker ve ceniti njega vrednost za povzdigo duševnega nivoa svojega ljubljene naroda. Pri nas so rodoljubi radodarni ljudskemu šolstvu nasproti večinoma samo z lepimi besedami. Izjemo dela seveda naš „prijatelj“ doktor Sušteršič.

Koroško šolstvo. Gosp. A. Zopp, profesor v Črnomlju, je imenovan za profesorja na novem ženskem učiteljskišću v Celovcu. Svoji službi sta se odpovedali učiteljici R. Hill na Brdu in J. Javornik v Borovljah.

Listnica uredništva.

J. A. v Č. Vaš dopis priobčimo nemara šele prihodnjič.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1859.

Kranjsko.

Na enorazredni ljudski šoli v Sori je stalno ali začasno oddati izpraznjeno mesto učitelja-voditelja z postavnimi prejemki.

Opremljene prošnje je poslati službenim potom tukajšnjem uradu do 31. avgusta 1904.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 31. julija 1903.

Št. 964.

Na mestni nemški deški ljudski šoli v Ljubljani je stalno popolniti s početkom šol. leta 1903/4 mesto učitelja s sistemizovanimi prejemki. Pravilno opremljene prošnje je predlagati uradnim potom najkasneje do 25. avgusta 1903.

Na nezadostno opremljene in zakasnele prošnje se ne bo oziralo.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, 4. avgusta 1903.

Št. 1858.

Na trirazredni ljudski šoli v Borovnici je stalno oddati nadučiteljsko mesto, v slučaju pomaknenja tudi drugo učno mesto s postavnimi prejemki.

Opremljene prošnje je poslati službenim potom tukajšnjem uradu do 31. avgusta 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 31. avgusta 1903.

Št. 1667.

V krškem okraju se razpisujejo sledeče učiteljske službe s zakonitim dohodki:

a.) Nadučiteljski, oziroma učiteljski službi na dvorazrednih šolah na Bučki in v Čatežu in eno učno mesto na trirazredni ljudski šoli v Veliki dolini v definitivno, oziroma provizorično nameščenje.

b.) eno učno mesto na trirazredni ljudski šoli na Raki v provizorično nameščenje.]

Pravilno opremljene prošnje za to službo naj se po predpisanem potu vlagajo tusem do 21. avgusta 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 1. avgusta 1903.

Št. 879.

Na enorazrednici v Gribljah je razpisana služba učitelja-voditelja s postavno plačo in prostim stanovanjem v stalno ali začasno nameščenje in je prošnje vlagati do 20. avgusta t. l. pri c. kr. okr. šol. svetu v Črnomlju.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 1. avgusta 1903.

Št. 1549.

Na petrazredni v Postojni je eno učno mesto učitelja stalno popolniti. Prošnje so predpisanim potom vlagati semkaj do dne 16. avgusta 1903.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, dne 1. avgusta 1903.

Z. 868.

An der zweiklassigen Volksschule in Obergnass wird die Oberlehrer und eine Lehrstelle mit den sistemisierten Bezügen zur definitiven, eventuell provisorischen Besetzung ausgeschrieben.

Gehörig instruierte Gesuche sind bis 28. August l. J. in vorgeschriebenen Wege hierorts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrat Gottschee, am 28. Juli 1903.

Št. 870.

Na štirirazrednici Franc-Jozefovi šoli v Črnomlju sta razpisani nadučiteljsko mesto, oziroma še eno možko učno mesto s postavnimi dohodki v stalno ali začasno nameščenje.

Prošnje je vlagati do 20. avgusta t. l. pri c. kr. okr. šol. svetu v Črnomlju.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 29. julija 1903.

Z. 1304.

An der dreiklassigen Volksschule in Grohslaschitz wird die Oberlehrerstelle mit den sistemisierten Bezügen zur definitiven, eventuell provisorischen Besetzung ausgeschrieben.

Gehörig instruierte Gesuche sind bis 28. August 1903 im vorgeschriebenen Dienstwege hierorts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Gottschee, am 1. August 1903.